

Věc C-351/24

Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce

Datum doručení:

15. května 2024

Předkládající soud:

Veszprémi Törvényszék (Maďarsko)

Datum předkládacího rozhodnutí:

29. dubna 2024

Žalobkyně:

C/C Vámügynöki Kft.

Žalovaný:

Nemzeti Adó- és Vámhivatal Fellebbviteli Igazgatósága

Veszprémi Törvényszék (soud ve Veszprému, Maďarsko)

[*omissis*]

Ve správním řízení týkajícím se zamítnutí žádosti o prominutí cla [*omissis*], které zahájila **C/C Vámügynöki Kft.** ([*omissis*] Zalaegerszeg, Maďarsko [*omissis*]), žalobkyně, proti **Nemzeti Adó- és Vámhivatal Fellebbviteli Igazgatósága** (odvolací ředitelství Státní daňové a celní správy, Maďarsko) ([*omissis*] Budapešť, Maďarsko [*omissis*]), žalovanému, vydává Veszprémi Törvényszék (soud ve Veszprému) toto

Usnesení

Tento soud [*omissis*] pokládá Soudnímu dvoru Evropské unie následující předběžnou otázku:

1. Musí být čl. 119 odst. 3 nařízení (EU) č. 952/2013, kterým se stanoví celní kodex Unie (dále jen „celní kodex“), vykládán v tom smyslu, že brání vnitrostátní praxi, která umožňuje prohlásit, že doklad o původu je nesprávný, aniž byl proveden postup stanovený v článku 32 dodatku

k Regionální úmluvě o celoevropsko-středomořských preferenčních pravidlech (dále jen „Úmluva“)?

[*omissis*] [náležitosti podle vnitrostátního procesního práva]

Odůvodnění

Skutkový stav

Žalobkyně, která jednala jménem Best-Epil Kft. (dovozce) jako nepřímý celní zástupce, podala k Nemzeti Adó- és Vámhivatal Csongrád-Csanád Vármegyeyi Adó- és Vámigazgatósága (Daňové a celní ředitelství pro župu Csongrád-Csanád, které je součástí Státní daňové a celní správy, Maďarsko; dále jen „celní orgán prvního stupně“) žádost o propuštění ovoce a zeleniny do volného oběhu, a to při dvaceti různých příležitostech během období od 17. prosince 2021 do 26. února 2022. Zboží bylo zpravidla zasíláno z Albánie, Turecka nebo Kosova s označením, že jeho původ je v Albánii nebo Turecku. V okamžiku propuštění do volného oběhu byl v kolonce 36 celního prohlášení uveden preferenční kód 300 a žalobkyně požádala na základě přiložených dokladů o původu, aby bylo clo určeno v souladu s preferenčním zacházením. Ve všech třech případech, které jsou relevantní pro tento spor, byly čerstvé produkty (mandarinky), které byly zaslány z Kosova s doklady o původu EUR.1 s čísly A0104738, A0104737 a A0104736 prokazujícími původ z Turecka, propuštěny do volného oběhu ve dnech 26. února 2022 [*omissis*], 22. února 2022 [*omissis*] a 3. února 2022 [*omissis*].

Po propuštění do volného oběhu nařídil celní orgán prvního stupně dne 5. května 2023 provedení kontroly po propuštění zboží, během níž prohlásil, že průvodní osvědčení EUR.1, které vydal celní orgán v Kosovu, není v souladu s ustanoveními oznámení Komise 2021/C 418/12 o použití Regionální úmluvy o celoevropsko-středomořských preferenčních pravidlech původu nebo protokolů o pravidlech původu upravujících diagonální kumulaci mezi smluvními stranami této úmluvy (dále jen „oznámení Komise“), mimo jiné z důvodu, že zemědělským produktům mezi Evropskou unií, Kosovem a Tureckem nelze udělit preferenční režim a že toto hledisko nemohou osvědčit ani celní orgány v Kosovu. S ohledem na výše uvedené celní orgán prvního stupně vyměřil prostřednictvím usnesení vydaných dne 16. srpna 2023 dodatečné clo ve výši celkem 2 580 000 HUF [*omissis*] a nařídil žalobkyni, aby toto clo zaplatila.

Dne 18. srpna 2023 podala žalobkyně k celnímu orgánu prvního stupně žádost o prominutí cla podle čl. 116 odst. 1 písm. c) celního kodexu. Ve své žádosti uvedla, že byly splněny podmínky stanovené v čl. 119 odst. 3 celního kodexu, v tom smyslu, že chyba v dokladu o původu EUR.1 vydaném v rámci Úmluvy byla důsledkem chyby, jíž se dopustil celní orgán, a že tedy nemusí být proveden přezkum požadovaný v čl. 119 odst. 1 písm. a) celního kodexu, který se týká toho, zda žalobkyně o této chybě věděla.

Rozhodnutí žalovaného

Celní orgán prvního stupně žádost žalobkyně zamítl [*omissis*]. Žalovaný, který rozhodoval o správní stížnosti podané žalobkyní, potvrdil rozhodnutí celního orgánu prvního stupně [*omissis*].

V odůvodnění svého usnesení odkazoval žalovaný na čl. 116 odst. 1 písm. c) celního kodexu, jakož i na čl. 119 odst. 1 písm. a) a čl. 119 odst. 3 téhož kodexu. V této souvislosti uvedl, že doklad o původu nebyl vydán v rámci správní spolupráce stanovené v článku 31 dodatku I k Úmluvě, takže není použitelná výjimka stanovená v čl. 119 odst. 3 celního kodexu, a že podle čl. 119 odst. 1 písm. a) zmíněného kodexu musel přezkoumat, zda mohla žalobkyně přiměřeným způsobem zjistit chybu, jíž se dopustil celní orgán. Rovněž uvedl, že podle usnesení Kúria (Nejvyšší soud, Maďarsko) č. 2/2022 vydaného v řízení o sjednocení právní úpravy v oblasti správního práva nesmí být možnost zjištění chyby vyloučena tvrzením, že i žalobkyně se dopustila chyby.

V usnesení žalovaného bylo prohlášeno, že ačkoli se celní orgán v Kosovu dopustil chyby, žalobkyně mohla tuto chybu přiměřeným způsobem zjistit, neboť vykonává výdělečnou činnost v celní oblasti a má nezbytná celní povolení, jakož i příslušné odborné znalosti a také zkušenosti v záležitostech týkajících se celního odbavení. Žalobkyně by měla znát právní předpisy upravující preferenční zacházení, jakož i právní úpravu a úmluvy v oblasti cla a oznámení Komise, takže měla upozornit na to, že průvodní osvědčení EUR.1 byla vydána nesprávným způsobem. Podle jeho názoru byla chyba v osvědčeních EUR.1 vydaných celním orgánem v Kosovu takové povahy, že ji bylo možné v dokladech jednoznačně rozeznat a přiměřeným způsobem zjistit.

Argumenty účastníků řízení

Návrhové žádání žalobkyně

Žalobkyně podala proti usnesení žalovaného žalobu, v níž se domáhá toho, aby bylo toto usnesení i usnesení celního orgánu prvního stupně zrušeno a aby bylo posledně jmenovanému orgánu nařízeno zahájení nového řízení. Co se týče protiprávního jednání, žalobkyně ve své žalobě uvádí, že podle čl. 116 odst. 1 písm. c) celního kodexu je chyba, jíž se dopustily příslušné orgány, důvodem k tomu, aby byly vráceny nebo prominuty částky dovozního cla. Z článku 119 odst. 1 a 3 celního kodexu vyplývá, že je-li na základě systému správní spolupráce uděleno preferenční zacházení, má se za to, že potvrzení vydané orgány země či území mimo celní území Unie, pokud se prokáže, že je nesprávné, nepředstavuje chybu, kterou mohla žalobkyně zjistit ve smyslu čl. 119 odst. 1 písm. a).

Žalobkyně upřesnila, že v rámci správní spolupráce stanovené v článku 31 dodatku I k Úmluvě se orgány zavazují k tomu, že si navzájem předají otisky razítek a adresu pro účely různých oznámení. Okolnost, že celní orgány v Kosovu

použily tento vzor razítka pro vydání průvodního osvědčení EUR.1, je podle jejího názoru známkou existence správní spolupráce stanovené v čl. 119 odst. 3 celního kodexu. Pokud by se připustila argumentace žalovaného, čl. 119 odst. 3 celního kodexu by pozbyl smyslu a jeho použití by se stalo nemožným, neboť by jej ustanovení článku 31 dodatku I k Úmluvě zbavila obsahu. Žalovaný by musel provést kontrolu stanovenou v článku 32 dodatku I k Úmluvě a položit celnímu orgánu v Kosovu otázku týkající se správnosti dokladu o původu. Žalobkyně v dobré víře důvěřovala tomu, že celní orgán mimo celní území Unie, jakožto smluvní strana Úmluvy, při vydání dokladu o původu správně použil Úmluvu a její protokoly.

Odpověď žalovaného

Žalovaný navrhl v žalobní odpovědi, aby byla žaloba zamítnuta. K meritu věci uvedl, že celní orgán země vývozu (Kosova) nemohl na základě oznámení Komise a Úmluvy oprávněně potvrdit místo preferenčního původu zboží (Turecko). Vzhledem k tomu, že podle žalovaného vyplývala zmíněná chyba přímo z dokladu o původu, nebylo ostatně nutné, aby žalovaný položil celnímu orgánu státu vývozu otázku týkající se pravosti tohoto dokladu, neboť Úmluva neobsahuje žádné ustanovení v tomto smyslu. Nesouhlasil s tím, že by měla být za správní spolupráci považována skutečnost, že celní orgán vydal osvědčení EUR.1, v němž použil vzor razítka. Měl za to, že článek 31 dodatku I k Úmluvě neobsahuje žádné pravidlo v tomto smyslu a že nesmí být vykládán široce.

Celní orgán v Kosovu nemohl osvědčit turecký preferenční původ. Kontrola, na niž odkazuje článek 32 dodatku I k Úmluvě, může být provedena v případě, že má celní orgán smluvní strany dovozu důvodné pochybnosti o pravosti daného dokladu; žalovaný však v rámci svých úkonů takové pochybnosti neměl, neboť mohlo být zcela jednoznačně rozpoznáno, že doklady obsahují chybu a že nejsou způsobilé k tomu, aby osvědčily místo původu, což znamená, že nebylo namístě provést kontrolu dokladu o původu.

Žalovaný uvedl, že k vrácení cla z důvodu chyby, jíž se dopustil orgán, ve smyslu čl. 116 odst. 1 písm. c) celního kodexu, může dojít pouze v případě, že žalobkyně v souladu s čl. 119 odst. 1 písm. a) celního kodexu nemohla tuto chybu přiměřeným způsobem zjistit. Vzhledem k tomu, že žalobkyně má odpovídající znalosti a zkušenosti v celní oblasti, měla chybu přiměřeným způsobem zjistit, neboť tato chyba je v dokladech patrná. Podle čl. 15 odst. 2 písm. b) celního kodexu je osoba, která podává celní prohlášení, odpovědna za pravost, správnost a platnost dokladů, jež toto prohlášení podporují.

Žalovaný rovněž uvedl, že podle čl. 119 odst. 1 písm. b) celního kodexu se dobrá víra žalobkyně musí přezkoumat samostatně, takže skutečnost, že žalobkyně jednala v dobré víře, nevylučuje to, že mohla přiměřeným způsobem zjistit chybu, které se dopustil celní orgán.

Unijní právo

Článek 116 nařízení (EU) č. 952/2013, kterým se stanoví celní kodex Unie (dále jen „celní kodex“)

„1. Jsou-li splněny podmínky stanovené v tomto oddíle, částky dovozního nebo vývozního cla se vracejí nebo promíjejí z kteréhokoliv z těchto důvodů:

- a) přeplatky na částkách dovozního nebo vývozního cla;
- b) vadné zboží nebo zboží neodpovídající smluvním podmínkám;
- c) chyba ze strany příslušných orgánů;
- d) v zájmu spravedlnosti.

[...]“.

Článek 119 celního kodexu

„1. V případech jiných než těch, které jsou uvedeny v čl. 116 odst. 1 druhém pododstavci a v člincích 117, 118 a 120, se částka dovozního nebo vývozního cla vrátí nebo promine, pokud byla v důsledku chyby příslušných orgánů původně oznámená částka odpovídající celnímu dluhu nižší, než je splatná částka, jsou-li splněny tyto podmínky:

- a) dlužník tuto chybu nemohl přiměřeným způsobem zjistit; a
- b) dlužník jednal v dobré víře.

3. Je-li na základě systému správní spolupráce s orgány země či území mimo celní území Unie zboží uděleno preferenční zacházení, představuje potvrzení vydané těmito orgány, pokud se prokáže, že je nesprávné, chybu, kterou nebylo možné přiměřeným způsobem zjistit ve smyslu odst. 1 písm. a).

Vydání nesprávného potvrzení však není chybou, je-li potvrzení založeno na nesprávném popisu skutečností podaném vývozcem, s výjimkou případů, kdy si orgány vydávající potvrzení byly vědomy nebo si měly být vědomy toho, že zboží nespĺňuje podmínky pro preferenční zacházení.

[...]“.

Článek 64 celního kodexu

„[...]“

2. V případě zboží, na které se vztahují preferenční opatření obsažená v dohodách, které Unie uzavřela s určitými zeměmi či územími mimo celní území

Unie nebo se skupinami takových zemí či území, se pravidla preferenčního původu stanoví v těchto dohodách.

[...].“.

Článek 15 dodatku I k Regionální úmluvě o celoevropsko-středomořských preferenčních pravidlech (dále jen „Úmluva“)

„1. Ustanovení příslušných dohod se vztahují na produkty pocházející z jedné ze smluvních stran při dovozu do ostatních smluvních stran po předložení jednoho z těchto dokladů o původu:

- a) průvodního osvědčení EUR.1, jehož vzor je uveden v příloze IIIa;
- b) průvodního osvědčení EUR-MED, jehož vzor je uveden v příloze IIIb;
- c) v případech uvedených v čl. 21 odst. 1 prohlášení (dále jen ‚prohlášení o původu‘ nebo ‚prohlášení o původu EUR-MED‘) učiněného vývozcem na faktuře, dodacím listu nebo jiném obchodním dokladu, který popisuje dotyčné produkty dostatečně podrobně, aby je bylo možné ztotožnit. Znění prohlášení o původu jsou obsažena v přílohách IVa a IVb.

[...].“.

Článek 31 dodatku I k Úmluvě (Správní spolupráce)

„1. Celní orgány smluvních stran si prostřednictvím Evropské komise navzájem předají vzory otisků razítek, která jejich celní úřady používají pro vydávání průvodních osvědčení EUR.1 a EUR-MED, a adresy celních orgánů příslušných pro kontrolu těchto osvědčení, prohlášení o původu a prohlášení o původu EUR-MED.

2. Za účelem náležitého uplatňování této úmluvy si smluvní strany prostřednictvím příslušných celních orgánů poskytují vzájemnou pomoc při ověřování pravosti průvodních osvědčení EUR.1 a EUR-MED, prohlášení o původu a prohlášení o původu EUR-MED a při kontrole správnosti údajů v nich obsažených.“

Článek 32 dodatku I k Úmluvě (Kontrola dokladů o původu)

„1. Následná kontrola dokladů o původu se provádí namátkou a vždy v případech, kdy mají celní orgány smluvní strany dovozu důvodné pochybnosti o jejich pravosti, o statusu původu dotyčných produktů nebo o splnění ostatních podmínek stanovených v této úmluvě.

2. Pro účely odstavce 1 vrátí celní orgány smluvní strany dovozu průvodní osvědčení EUR.1 nebo EUR-MED a fakturu, pokud byla předložena, prohlášení

o původu nebo prohlášení o původu EUR-MED nebo kopii těchto dokladů celním orgánům smluvní strany vývozu a podle potřeby uvedou důvody své žádosti o kontrolu. Spolu se žádostí o kontrolu zašlou rovněž veškeré získané doklady a informace nasvědčující tomu, že údaje obsažené v dokladu původu nejsou správné.

3. Kontrolu provádějí celní orgány smluvní strany vývozu. Pro tyto účely mají právo požadovat jakékoli důkazy a provádět jakoukoli kontrolu účtů vývozce nebo jinou kontrolu, kterou považují za účelnou.

[...]“.

Oznámení Komise 2021/C 418/12 o použití Regionální úmluvy o celoevropsko-středomořských preferenčních pravidlech původu nebo protokolů o pravidlech původu upravujících diagonální kumulaci mezi smluvními stranami této úmluvy (dále jen „oznámení Komise“)

„Připomíná se, že diagonální kumulaci lze uplatnit pouze tehdy, když mají strany konečné výroby a konečného určení uzavřené dohody o volném obchodu obsahující totožná pravidla původu, a to se všemi stranami podílejícími se na získání statusu původu, tj. se všemi stranami, z nichž pocházejí použité materiály. Materiály pocházející od strany, která se stranami konečné výroby a stranami konečného určení příslušnou dohodu neuzavřela, se považují za nepůvodní. Konkrétní příklady jsou obsaženy ve vysvětlivkách k celoevropsko-středomořským protokolům o pravidlech původu.

[...]

Data uvedená v tabulce 3 udávají datum použití protokolů o pravidlech původu upravujících diagonální kumulaci, které jsou připojeny k dohodám o volném obchodu mezi EU, Tureckem a účastníky procesu stabilizace a přidružení zavedeného Evropskou unií. Kdykoliv bude do dohody o volném obchodu mezi stranami v této tabulce zahrnut odkaz na úmluvu, bude do tabulky 2 přidáno datum, jemuž předchází označení ‚(C)‘.

Rovněž se připomíná, že materiály pocházející z Turecka, na něž se vztahuje celní unie mezi EU a Tureckem, lze zařadit do původních materiálů za účelem diagonální kumulace mezi Evropskou unií a zeměmi, které se účastní procesu stabilizace a přidružení a v nichž platí protokol o původu.

[...]

[...] Diagonální kumulace mezi Tureckem, Albánií, Bosnou a Hercegovinou, Kosovem, Severní Makedonií, Černou Horou a Srbskem jsou možné. Pokud však jde o možnost diagonální kumulace mezi Evropskou unií, Tureckem, Albánií, Bosnou a Hercegovinou, Kosovem, Severní Makedonií, Černou Horou a Srbskem, viz tabulka 3.

[...].“.

U zboží, na něž se vztahuje celní unie mezi EU a Tureckem, je datum použití 27. července 2006, které se nepoužije na zemědělské produkty a na výrobky z uhlí a oceli. Použitelnost mezi Tureckem a Kosovem začíná datem 1. září 2019.

Důvody vedoucí k zahájení řízení o předběžné otázce

V této věci soud požaduje, aby bylo určeno, zda je žalovaný jakožto celní orgán smluvní strany dovozu oprávněn k tomu, aby v souvislosti s dokladem o původu vydaným na základě článku 15 dodatku I k Úmluvě konstatoval, že celní orgán smluvní strany vývozu porušil při vydání dokladu o původu ustanovení Úmluvy, nebo zda musí předem provést kontrolu stanovenou v článku 32 dodatku I k Úmluvě.

Tento soud nenalezl v judikatuře Soudního dvora Evropské unie žádnou věc, která by se týkala výkladu čl. 119 odst. 3 celního kodexu.

Význam položené otázky pro tento spor spočívá v tom, že podle čl. 119 odst. 3 celního kodexu může být žalobkyně zproštěna odpovědnosti ve smyslu čl. 119 odst. 1 písm. a) celního kodexu výlučně v případě, že je v rámci správní spolupráce vydáno nesprávné osvědčení. Doklady o původu nejsou však zpravidla vydávány v rámci správní spolupráce stanovené v hlavě VI Úmluvy, nýbrž v řízeních upravených v hlavě V, takže tvrzení žalobkyně, že striktní výklad unijního práva zbavuje čl. 119 odst. 3 celního kodexu jeho obsahu, může být opodstatněné.

V této věci se účastníci řízení shodnou na tom, že na dotčené zboží nemohla být použita diagonální kumulace, takže obsah dokladu o původu EUR.1 je chybný. V tomto sporu přijal celní orgán rozhodnutí, aniž provedl postup stanovený v článku 32 dodatku I k Úmluvě a aniž požádal celní orgán v Kosovu o přezkoumání správnosti dokladu o původu.

Postup stanovený v článku 32 dodatku I k Úmluvě – který je součástí hlavy VI – je prováděn v rámci správní spolupráce a může být zahájen v případě, že má celní orgán smluvní strany dovozu důvodné pochybnosti. Podle čl. 32 odst. 3 dodatku I k Úmluvě provádí kontrolu celní orgán smluvní strany vývozu. V tomto sporu celní orgán uvedl, že lze mimo veškerou důvodnou pochybnost a s naprostou jistotou tvrdit, že byla porušena ustanovení Úmluvy a že celní orgán smluvní strany vývozu nemohl osvědčit původ, který by byl důvodem k udělení preferenčního zacházení.

Předkládající soud má za to, že ve světle čl. 119 odst. 3 celního kodexu není jasné, zda může celní orgán smluvní strany dovozu, zjistí-li chybu v dokladu o původu, prohlásit, že tento doklad je nesprávný, dokonce i v případě, že neprovedl kontrolu tohoto dokladu o původu. Předpokladem je, že podle čl. 119 odst. 1 písm. a) celního kodexu musí být přezkoumáno, zda mohla žalobkyně tuto chybu

přiměřeným způsobem zjistit. Pokud by celní orgán musel nezbytně a povinně provést kontrolu stanovenou v článku 32 dodatku I k Úmluvě, zjistí-li chybu v dokladu o původu, ve světle čl. 119 odst. 3 celního kodexu se v případě, že konstatuje, že doklad o původu je nesprávný, musí mít za to, že žalobkyně nemohla tuto chybu zjistit. Pokud by celní orgán musel povinně provést kontrolu dokladu o původu u celního orgánu země vývozu, dříve než přijme rozhodnutí, skutečnosti konstatované celním orgánem by byly v této věci neúplné.

S ohledem na výše uvedené tento soud žádá, aby Soudní dvůr zodpověděl otázku, zda je slučitelné s čl. 119 odst. 3 celního kodexu, aby v případě chyby v dokladu o původu vydaném orgány země či území mimo celní území Unie vnitrostátní praxe umožňovala celnímu orgánu smluvní strany dovozu prohlásit existenci chyby v dokladu o původu, aniž provedl postup stanovený v článku 32 dodatku I k Úmluvě.

[omissis] [náležitosti podle vnitrostátního procesního práva]

Ve Veszprému dne 29. dubna 2024.

[omissis] [podpisy]

PRACOVNÍ DOKUMENT